

การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

A Comparative Study of Administrators' Characteristics in 21st
Century School Administrators According to the Opinions of School
Administrators and Teachers Under Phetchabun Primary Educational
Service Area Office 1

รัชัญญ เพชรมี¹ นงลักษณ์ ไจฉลาด² สมหมาย อ้าดอนกลอย³

Ratchanan Phetmee, Nongluck Jaichalad, Sommai Amdonkloy

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 108 คน และครูผู้สอน 108 คน รวมจำนวน 216 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มอิสระ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ 2) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ 3) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และ

Received: 2023-04-08 Revised: 2023-07-08 Accepted: 2023-07-08

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม The Degree of Master of Education Field in Education Administration, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: dr.nongluck@psru.ac.th

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร

คำสำคัญ (Keywords): คุณลักษณะ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purpose of this research aimed to study and compare the school administrators' characteristics in the 21st century owing to the school administrators' and teachers' opinions under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 1. The sample is 108 school administrators and 108 teachers, a total of 97 people. The research instrument was the five-rating scaled questionnaires. The statistics used in the data analyzing were the mean, standard deviation and t-test (Independent Sample: t-test). The research found that: 1) The school administrators' characteristics in 21st Century as the school administrators' opinions revealed in overall at a high level and when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was knowledge and ability to manage, And the aspect with the lowest mean was critical and creative thinking. 2) The school administrators' characteristics in 21st Century as the teachers' opinions revealed in overall at a high level and when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was human relationship, And the aspect with the lowest mean was critical and creative thinking. 3) The results from the comparison of school administrators' characteristics in 21st Century owing to the school administrators' and teachers' opinions in overall is no different and when considering each aspect, There was a statistically significant difference at the .05 level were vision and knowledge and ability in management.

Keywords: Characteristics; School Administrators; the 21st Century.

บทนำ (Introduction)

การศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน ปัจจุบันสังคมโลกและสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่มีความสลับซับซ้อน ทำให้เห็นได้ว่า โลกกำลังอยู่ในช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว โดยไม่ใช่แค่การปฏิรูปเพียงครั้งคราว แต่ต้องเป็นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของเยาวชน สังคม ตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต การศึกษาควรจะมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและสอดคล้องกับสังคมในอนาคต

การปรับปรุงระบบการศึกษาและการพัฒนาทักษะมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ไทยบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง พัฒนาคิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งผลลัพธ์ ใส่ใจในเรื่องของศาสตร์ทางการสอนที่เหมาะสม และต้องเข้ามารับบทบาทในการเร่งปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ให้กับครูผู้สอน มีการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาให้สูงขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเท่าเทียมจนเป็นที่ยอมรับ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขได้ในอนาคต (สมหมาย อ้าดอนกลอย, 2556)

ในด้านของการศึกษามีการปฏิรูปการศึกษาตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) อันส่งผลต่อระบบบริหารและการจัดการ มีการกระจายอำนาจทั้งในด้านบริหารและด้านวิชาการลงสู่ระดับท้องถิ่นมากขึ้น ชุมชนเข้ามามีส่วนในการร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมทำและร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาในท้องถิ่น มีการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความแตกต่างของท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง สำหรับสถานศึกษาจะมีบทบาทในการจัดการ ศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ (School Based Management) จึงจำเป็นที่จะต้องผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานและการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม "ผู้บริหารสถานศึกษา" ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญแห่งความสำเร็จ เพราะนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นจุดเชื่อมโยงของนโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคุณลักษณะที่ดีมีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุผล (ชินดาภา แสงบุญอนันต์, 2561)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสม มีความรู้ ทักษะ เข้าใจบทบาทหน้าที่ มีคุณธรรมจริยธรรม และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพา

สถานศึกษาไปสู่ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน, 2555)

การที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามนโยบายการศึกษา จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 กำหนดไว้ และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 ได้นั้น ซึ่งคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและสัมพันธ์กับความสำเร็จในการจัดการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาย่อมมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในศตวรรษที่ 21 อยู่แล้ว แต่ได้เกิดประเด็นขึ้นที่น่าสนใจขึ้นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากน้อยเพียงใด

จากที่กล่าวมาทั้งหมดผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยมีความมุ่งหวังว่าผลที่ได้จากการศึกษาจะมีความจำเป็นและจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ได้ทราบถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถบริหารงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการฝึกอบรมคัดเลือกสรรหาผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถที่จะนำเอาผลการศึกษารั้วนี้ไปเป็นแนวทางกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติ เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมทั้งในด้านคุณลักษณะส่วนตัว และคุณลักษณะในการบริหารงานมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามแนวทางและหลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงจะสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ จากสภาวะการณ์ดังกล่าวข้างต้นอาจจะเป็นปัญหาสำหรับผู้บริหารที่ยังไม่สามารถปรับตัวเข้ากับยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแห่งศตวรรษที่ 21 จึงทำให้ขาดทักษะที่จำเป็นสำหรับการบริหารในองค์กรและหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำนวน 141 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 แห่ง และมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 108 คน ครูผู้สอน จำนวน 108 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 216 คน และทำการสุ่มโดยวิธีแบ่งชั้น (Stratified Random) นำมากำหนดสัดส่วนและสุ่มอย่างง่าย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะของแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.8 - 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ .97

การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 216 คน

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย และแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 216 ฉบับ

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้รูปแบบออนไลน์ (Google Forms) และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 216 ฉบับ พบว่า ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 216 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) มาตรฐาน และการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มอิสระ

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1 และตาราง 1-3

ภาพที่ 1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.54	.39	มากที่สุด	3
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.48	.44	มาก	4
3. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.70	.38	มากที่สุด	1
4. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.69	.36	มากที่สุด	2
5. ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์	4.38	.54	มาก	6
6. ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี	4.41	.55	มาก	5
โดยภาพรวม	4.53	.37	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ($\bar{X}=4.70$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.38$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวม

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.62	.28	มากที่สุด	2
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.34	.37	มาก	5
3. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.57	.33	มากที่สุด	3
4. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.72	.28	มากที่สุด	1
5. ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์	4.31	.44	มาก	6
6. ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี	4.41	.42	มาก	4
โดยภาพรวม	4.50	.26	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.72$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.31$)

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวม

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ผู้บริหาร		ครู		t	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.54	.39	4.62	.28	-1.55	.12
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.48	.44	4.34	.37	2.45*	.01
3. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.70	.38	4.57	.33	2.46*	.01
4. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.69	.36	4.72	.28	-.59	.56
5. ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์	4.38	.54	4.31	.44	.96	.34
6. ด้านการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี	4.41	.58	4.41	.42	.07	.94
โดยรวม	4.53	.37	4.50	.26	.85	.40

* ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยนำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ความสามารถในการบริหาร มีความคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ และมีภาวะผู้นำสูง จึงส่งผลให้คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ มีจันท (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ คณิตตรา เจริญพร (2555) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา

เขต 1 พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนและผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

2. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีภาวะผู้นำสูง มีความรู้ความสามารถในการบริหาร และมนุษยสัมพันธ์ต่อบุคลากรภายในและบุคคลภายนอกสถานศึกษา จึงส่งผลให้คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับสุริสา ชาวประชา (2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูเครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับชมพูนุท ชื่นชม (2555) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีอาชีพ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ (ศุภพิพัฒน์รังสรรค์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ความเห็นของครูโรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ (ศุภพิพัฒน์รังสรรค์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในครั้งนี้ ซึ่งศึกษาจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จะเห็นว่ามีความเห็นไปในลักษณะเดียวกัน คือ มีความเห็นว่ามีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ใน 6 ด้าน จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกัน และมีคุณลักษณะในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ เพ็ญศักดิ์ เพ็ญประยูร (2552) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน และ

ส อ ด ค ล ู อ ง กั บ

คณินันต์ กิจวิธิ (2561) ศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การ

บริหารสถานศึกษาต่างกันมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวม รายด้าน และรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ผู้วิจัยพบองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย รายละเอียดดังภาพ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะทั้งด้านคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

1.2 เนื่องจากคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการพัฒนาคุณลักษณะอย่างต่อเนื่อง ทั้ง 6 ด้าน โดยการสร้างรูปแบบการพัฒนาแบบต่าง ๆ ทั้งทางออนไลน์ และในบริบทจริง และมีการพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการทดสอบในด้านต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาตรงกับความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับปัจจัยด้านอื่น ๆ หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร เพื่อจะได้หาแนวทางพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ การมีวิสัยทัศน์ ความรู้ความสามารถในการบริหาร การมีมนุษยสัมพันธ์ การคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามความต้องการของผู้บริหารเอง หรือตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด โดยใช้บริบทการพัฒนาทั้งในบริบทจริง และการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อผลการวิจัยอาจจะเป็นแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนสำหรับการพัฒนาที่หลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- คณิตตรา เจริญพร. (2555). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- คะนิงนิตย กิจวิธิ. (2560). *การศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชนิดาภา แสงบุญนันต์. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ : ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารยุคใหม่ Thailand 4.0. บทความสังคมศาสตร์ เล่ม 3*. มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.

- ชมพูนุท ชื่นชม. (2555). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่ออาชีพตามความเห็นของครูโรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ (ศุภพัฒนารังสรรค์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2555). แนวโน้มยุทธศาสตร์ การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏรุ่นใหม่ในทศวรรษหน้า. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร. (2552). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศิริลักษณ์ มีจันท. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สมหมาย อ้าดองกลอย. (2556, มกราคม-มิถุนายน). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา. 78(1), 1-7.
- สุนิสา ชาวประชา. (2559). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูเครือข่ายการศึกษาริยมนก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น